

# **BLÅBOKA**

## **STATSBYGGS GENERELLE OG SPESIELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER FOR ENTREPRISER**

## Innhold

### DEL I 4

|                                                                                                                               |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| GENERELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER.....                                                                                          | 4  |
| 1 Definisjoner - Byggherre (NS 8405 pkt 2.2) .....                                                                            | 4  |
| 2 Partenens representanter (NS 8405 pkt 6) .....                                                                              | 4  |
| 3 Varsler og krav (NS 8405 pkt 8) .....                                                                                       | 4  |
| 4 Sikkerhetsstillelse (NS 8405 pkt 9).....                                                                                    | 4  |
| 4.1 Generelle bestemmelser (NS 8405 pkt 9.1).....                                                                             | 4  |
| 4.2 Entreprenørens sikkerhetsstillelse (NS 8405 pkt 9.2).....                                                                 | 4  |
| 4.3 Byggherrens sikkerhetsstillelse/Reduksjon av sikkerhet (NS 8405 pkt 9.3 og 9.4).....                                      | 5  |
| 5 Forsikring (NS 8405 pkt 10) .....                                                                                           | 5  |
| 5.1 Entreprenørens plikt til å holde kontraktarbeidet forsikret (NS 8405 pkt 10.1).....                                       | 5  |
| 5.2 Kontroll (NS 8405 pkt 10.3) .....                                                                                         | 5  |
| 5.3 Forsikring ved ombyggingsarbeider (NS 8405 pkt 10.4).....                                                                 | 5  |
| 6 Utførelse (NS 8405 pkt 11.1).....                                                                                           | 5  |
| 7 Forhold på byggeplassen (tillegg til NS 8405 pkt 12) .....                                                                  | 5  |
| 7.1 Internkontroll. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA) .....                                                              | 5  |
| 7.2 HMS-kort og ID .....                                                                                                      | 6  |
| 7.3 Rapporteringsplikt til Skatteetaten Brukerdialog, utland (tidligere Sentralskattekontoret for utenlandssaker (SFU)) ..... | 6  |
| 7.4 Krav til lønns- og arbeidsvilkår – sosial dumping .....                                                                   | 6  |
| 7.5 Fast ansatte .....                                                                                                        | 7  |
| 7.6 Innleie fra bemanningsforetak .....                                                                                       | 7  |
| 7.7 Forbud mot kontant betaling.....                                                                                          | 8  |
| 7.8 Ytre miljø - Tropisk tømmer og fredet skog.....                                                                           | 8  |
| 7.9 Ytre miljø - Isolerglassruter, miljøskadelige stoffer og kjemikalier, avfallsregnskap.....                                | 8  |
| 7.10 Ytre miljø - Mangelfull avfallshåndtering .....                                                                          | 9  |
| 7.11 Ytre miljø - Pliktig medlemskap i returordning for emballasje.....                                                       | 9  |
| 7.12 Bytte av nøkkelpersonell (tillegg til NS 8405 pkt 12.2).....                                                             | 9  |
| 8 Entreprenørens prosjektering (tillegg til NS 8405 pkt. 13.1) .....                                                          | 9  |
| 9 Byggherrens rett til å føre kontroll (NS 8405 pkt 14.1).....                                                                | 10 |
| 9.1 Innsynsrett .....                                                                                                         | 10 |
| 9.2 StartBANK .....                                                                                                           | 10 |
| 9.3 Registrering av leverandører og egenrapportering om seriøsitet .....                                                      | 10 |
| 9.4 Byggherrens rett til å innhente opplysninger (Utvidet skatteattest) .....                                                 | 11 |
| 10 Bruk av underentreprenør - Generelt (NS 8405 pkt 15.1) .....                                                               | 11 |
| 10.1 Plikter .....                                                                                                            | 11 |
| 10.2 Sanksjoner.....                                                                                                          | 11 |
| 11 Tiltransport til underentreprise (NS 8405 pkt 16.1).....                                                                   | 12 |
| 12 Prosjektering (tillegg til NS 8405 pkt. 19.2).....                                                                         | 13 |
| 13 Retten til å pålegge entreprenøren endringer (NS 8405 pkt 22.1) .....                                                      | 13 |
| 14 Entreprenørens varsel om vederlagsjustering (NS 8405 pkt 25.3).....                                                        | 13 |
| 14.1 Regulering i uendret byggetid .....                                                                                      | 13 |
| 14.2 Regulering i forlenget byggetid.....                                                                                     | 14 |
| 15 Partsuenighet (NS 8405 pkt 26).....                                                                                        | 14 |
| 15.1 Utførelsesplikt ved uenighet (NS 8405 pkt 26.1) .....                                                                    | 14 |
| 15.2 Midlertidig tvisteløsning (NS 8405 pkt 26.2).....                                                                        | 14 |
| 15.3 Entreprenørens søksmål (NS 8405 pkt 26.3).....                                                                           | 14 |
| 16 Mengdekontroll (NS 8405 pkt. 27.2) .....                                                                                   | 14 |
| 17 Fremdriftsbetaling (tillegg til NS 8405 pkt 28) .....                                                                      | 14 |
| 18 Generelle betalingsbestemmelser (NS 8405 pkt 29) .....                                                                     | 15 |
| 18.1 Generelt .....                                                                                                           | 15 |
| 18.2 Utenlandske entreprenører, import og merverdiavgift mv .....                                                             | 15 |
| 19 Overtakelse (NS 8405 pkt 32) .....                                                                                         | 15 |
| 19.1 Forberedelse til overtakelsesforretning (NS 8405 pkt 32.2) .....                                                         | 15 |

|                                                               |                                                                                                   |    |
|---------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 19.2                                                          | Overtakelsesforretning (NS 8405 pkt 32.3).....                                                    | 15 |
| 20                                                            | Prøvedrift (tillegg til NS 8405) .....                                                            | 15 |
| 20.1                                                          | Prøvedrift .....                                                                                  | 15 |
| 20.2                                                          | Justering av prøvedriftsperiodens lengde .....                                                    | 16 |
| 20.3                                                          | Overtakelse.....                                                                                  | 16 |
| 21                                                            | Sluttoppstilling med slutfaktura (NS 8405 pkt 33.1).....                                          | 16 |
| 22                                                            | Dagmulkt ved forsinkelse (NS 8405 pkt 34).....                                                    | 16 |
| 22.1                                                          | Dagmulktbelagte frister (NS 8405 pkt 34.1).....                                                   | 16 |
| 22.2                                                          | Dagmulktens størrelse (NS 8405 pkt 34.3).....                                                     | 17 |
| 22.3                                                          | Varslingsplikt (NS 8405 pkt 34.4).....                                                            | 17 |
| 23                                                            | Utbedring (NS 8405 pkt 36.2).....                                                                 | 17 |
| 24                                                            | Avbestilling og oppsigelse (NS 8405 pkt 38).....                                                  | 17 |
| 25                                                            | Bruk av dokumenter (NS 8405 pkt 41).....                                                          | 17 |
| 26                                                            | Misligholdt kontraktsforpliktelse - konsekvens for senere konkurranser (tillegg til NS 8405)..... | 17 |
| 27                                                            | Reklame og kontakt med media (tillegg til NS 8405).....                                           | 17 |
| 27.1                                                          | Reklame.....                                                                                      | 17 |
| 27.2                                                          | Kontakt med media.....                                                                            | 17 |
| 28                                                            | Tvister (NS 8405 pkt 43).....                                                                     | 17 |
| 28.1                                                          | Foreløpig oppmannsavgjørelse (NS 8405 pkt 43.2) .....                                             | 17 |
| 28.2                                                          | Tvisteløsning (NS 8405 pkt 43.3 og 43.4).....                                                     | 18 |
| DEL II                                                        | .....                                                                                             | 19 |
| SPESIELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER                               | .....                                                                                             | 19 |
| 29                                                            | Etisk handel (tillegg til NS 8405 kap 12) .....                                                   | 19 |
| 29.1                                                          | Overholdelse av internasjonale konvensjoner og arbeidsmiljølovgivningen i produksjonsland<br>19   |    |
| 29.2                                                          | Policy og rutiner for aktsomhetsvurderinger.....                                                  | 19 |
| 29.3                                                          | Kontraktsoppfølging.....                                                                          | 20 |
| 29.4                                                          | Sanksjoner.....                                                                                   | 21 |
| 30                                                            | Forhold på byggeplassen (tillegg til NS 8405 pkt 12) .....                                        | 21 |
| 31                                                            | Arbeidstid (NS 8405 pkt 12.7) .....                                                               | 21 |
| 32                                                            | Tiltransport til underentreprise (NS 8405 pkt 16.1).....                                          | 22 |
| 33                                                            | Byggplassadministrasjon med fremdriftskontroll av entreprenør (NS 8405 pkt 16.3) .....            | 22 |
| 34                                                            | Opsjoner (tillegg til NS 8405) .....                                                              | 22 |
| 35                                                            | Lærlingeklausul (tillegg til NS 8405).....                                                        | 23 |
| 35.1                                                          | Plikt til bruk av lærling.....                                                                    | 23 |
| 35.2                                                          | Sanksjoner.....                                                                                   | 23 |
| 36                                                            | Faglærte håndverkere .....                                                                        | 24 |
| 37                                                            | Ytterligere avvik fra NS 8405/Avvik fra generelle kontraktsbestemmelser .....                     | 24 |
| 37.1                                                          | Særregulering vedrørende negative konsekvenser av koronapandemien .....                           | 24 |
| 37.1.1                                                        | Bakgrunn .....                                                                                    | 24 |
| 37.1.2                                                        | Utvidet gjensidig informasjonsplikt.....                                                          | 24 |
| 37.1.3                                                        | Virkninger av koronahindringer ved fristforlengelse.....                                          | 25 |
| 37.1.4                                                        | Tilleggsvederlag ved fristforlengelse.....                                                        | 25 |
| 37.1.5                                                        | Smittevernkostnader .....                                                                         | 25 |
| Vedlegg:                                                      | .....                                                                                             | 25 |
| Blankett 1A - NS 8405 Sikkerhetsstillelse .....               |                                                                                                   | 26 |
| Blankett 1B - NS 8405 Sikkerhetsstillelse .....               |                                                                                                   | 28 |
| Blankett 2 - NS 8405 Forsikringsattest tingsforsikring .....  |                                                                                                   | 30 |
| Blankett 3 - NS 8405 Forsikringsattest ansvarsforsikring..... |                                                                                                   | 32 |
| Blankett 4 - NS 8405 Bankgaranti for kontraktsforskudd.....   |                                                                                                   | 34 |

Som generelle kontraktsbestemmelser gjelder NS 8405 *Norsk bygge- og anleggskontrakt* andre utgave oktober 2008 med de presiseringer og endringer som er angitt nedenfor. Endringer og presiseringer til NS 8405 er delt i to; de generelle kontraktsbestemmelser i del I som er identiske for alle kontrakter der Blåboka benyttes, og de spesielle kontraktsbestemmelser i del II som kan variere fra kontrakt til kontrakt.

Innenfor hver del av Blåboka er presiseringer og endringer til NS 8405 angitt i kronologisk rekkefølge med henvisninger til aktuell bestemmelse i standarden.

## **DEL I GENERELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER**

### **1 Definisjoner - Byggherre (NS 8405 pkt 2.2)**

Statsbygg er byggherre. Byggherrens oppdragsgivere, leietakere og brukere regnes som tredjemenn i relasjon til denne kontrakt.

### **2 Partenes representanter (NS 8405 pkt 6)**

Prosjektleder er byggherrens representant, jf. NS 8405 pkt 6.

Byggeleder skal ta seg av byggherrens forhold på byggeplass. Byggeleder har fullmakt til, ved bruk av rekvisisjon, å bestille arbeider utført for et beløp inntil NOK 100.000 eks. mva., med mindre det er særlig avtalt et annet beløp.

Byggeleder har fullmakt til å avvise krav om tillegg og fristforlengelse.

### **3 Varsler og krav (NS 8405 pkt 8)**

NS 8405 pkt 8 tredje ledd kommer ikke til anvendelse på krav og forespørsler etter NS 8405 pkt 34.4, som fremsettes for første gang i eller i forbindelse med sluttoppgjøret.

### **4 Sikkerhetsstillelse (NS 8405 pkt 9)**

#### **4.1 Generelle bestemmelser (NS 8405 pkt 9.1)**

Byggherren stiller ikke sikkerhet.

Entreprenørens sikkerhetsstillelse i henhold til NS 8405 pkt 9 skal innen 14 dager etter kontraktsinngåelse dokumenteres ved utfylling av vedlagte formular; Blankett 1A - NS 8405 Sikkerhetsstillelse, med mindre annet følger av Blåboka punkt 4.2 nedenfor.

#### **4.2 Entreprenørens sikkerhetsstillelse (NS 8405 pkt 9.2)**

Entreprenøren plikter ikke å stille sikkerhet i byggeperioden, dersom hele kontraktssummen skal betales etter overtakelse. Sikkerhetsstillelse kun for reklamasjonsperioden må dokumenteres senest 14 dager før kontraktssummen forfaller til betaling ved utfylling av vedlagte formular; Blankett 1B - NS 8405 Sikkerhetsstillelse.

Dersom kontraktssummen ikke overstiger NOK 250.000, plikter entreprenøren ikke å stille sikkerhet i bygge- og reklamasjonsperioden.

### **4.3 Byggherrens sikkerhetsstillelse/Reduksjon av sikkerhet (NS 8405 pkt 9.3 og 9.4)**

Byggherren stiller ikke sikkerhet.

## **5 Forsikring (NS 8405 pkt 10)**

### **5.1 Entreprenørens plikt til å holde kontraktarbeidet forsikret (NS 8405 pkt 10.1)**

Forsikringen skal gjelde inntil alle arbeider vedrørende hele bygget, anlegget og/eller prosjektet er overtatt av byggherren.

### **5.2 Kontroll (NS 8405 pkt 10.3)**

Entreprenørens forsikringer i henhold til NS 8405 pkt 10 skal innen 14 dager etter kontraktsinngåelse dokumenteres ved utfylling av vedlagte formularer; Blankett 2 - NS 8405 Forsikringsattest tingsforsikring og Blankett 3 - NS 8405 Forsikringsattest ansvarsforsikring. Byggherren plikter ikke å betale avdrag før han har mottatt nevnte attester.

### **5.3 Forsikring ved ombyggingsarbeider (NS 8405 pkt 10.4)**

Byggherren tegner ikke forsikring.

## **6 Utførelse (NS 8405 pkt 11.1)**

### **Kvalitetssikring**

Entreprenøren skal ha og følge et styringssystem som oppfyller kravene i følgende kapitler i NS-EN-ISO 9001:2015, kapitlene

4.4. Ledelsessystemet for kvalitet og systemets prosesser

5.1. Lederskap og forpliktelse

7 Støtte

9.1. Overvåking, måling, analyse, evaluering

9.2. Interne revisjoner.

Styringssystemet skal oppfylle kravene i NS-EN-ISO 14001:2015 kapittel 4 Krav til miljøstyringssystem, eller tilsvarende krav i andre relevante miljøstandarder.

Entreprenøren skal utarbeide en kvalitetsplan, i henhold til mal utarbeidet av byggherren, som oppfyller kravene i NS-EN-ISO 10005:2018. Hvis ikke annet er avtalt, skal kvalitetsplanen foreligge senest 30 dager etter kontraktsinngåelse.

Entreprenøren skal kunne dokumentere at han utfører revisjoner av sitt arbeid opp mot kravene i styringssystemet og kvalitetsplanen. Hvis ikke annet avtales, skal revisjoner skje minimum en gang per år. Byggherren skal kunne delta på systemrevisjoner.

## **7 Forhold på byggeplassen (tillegg til NS 8405 pkt 12)**

### **7.1 Internkontroll. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)**

Entreprenøren skal følge den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølov med tilhørende forskrifter, byggherrens SHA-plan og byggherrens eller koordinators anvisninger.

Entreprenøren plikter å ha et internkontrollsystem iht. forskrift om systematisk helse- miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter.

Relevante deler av byggherrens SHA-plan skal innarbeides i, og følges opp gjennom, entreprenørens internkontroll. Innarbeidingen skal skje slik at SHA-planens bestemmelser kan identifiseres.

Med mindre annet er avtalt, skal all kommunikasjon mellom nøkkelpersoner i prosjektet foregå på norsk. Entreprenøren skal sørge for at arbeidstakerne han og eventuelle underleverandører benytter kan kommunisere på en slik måte at manglende kommunikasjon ikke utgjør en sikkerhetsrisiko, se for øvrig krav i SHA-planen.

Ved brudd på ovennevnte plikter har byggherren rett til å stanse arbeidene i den utstrekning byggherren anser det nødvendig.

Vesentlig mislighold av ovennevnte plikter kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving. Der slikt mislighold består i stadige brudd på pliktene, kan byggherren heve selv om entreprenøren retter forholdene. Byggherren kan på samme måte kreve at entreprenøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.

## **7.2 HMS-kort og ID**

Alle arbeidstakere skal, lett synlig, bære gyldig HMS-kort utstedt av Arbeidstilsynet. Ordrebekreftelse med QR-kode kan aksepteres sammen med gyldig ID. Søknadsskjema eller annen dokumentasjon aksepteres ikke som HMS-kort.

Alle skal fremvise gyldig legitimasjon ved inntakskontroll. For øvrig skal gyldig legitimasjon kunne fremvises på forespørsel fra byggherren, representanter som utfører kontroll på vegne av byggherren og representanter fra kontrolletatene. Personer som ikke kan fremvise HMS-kort og gyldig legitimasjon, vil kunne bli bortvist fra byggeplassen.

## **7.3 Rapporteringsplikt til Skatteetaten Brukerdialog, utland (tidligere Sentralskattekontoret for utenlandssaker (SFU))**

Kontrakt gitt til utenlandsk leverandør eller underleverandør, og alle arbeidstakere på slik kontrakt, skal rapporteres til Skatteetaten Brukerdialog, utland i henhold til skatteforvaltningsloven § 7-6.

Entreprenør er ansvarlig for at slik rapportering skjer i hele leverandørkjeden. Entreprenøren skal på forespørsel dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av innmeldingsskjema eller kvittering fra Altinn.

Eventuelt ansvar for skatter eller avgifter, gebyrer eller tvangsmulkt ilagt byggherren som følge av at entreprenøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet, er entreprenørens ansvar og skal betales av ham.

## **7.4 Krav til lønns- og arbeidsvilkår – sosial dumping**

Entreprenøren er ansvarlig for at egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til:

- Forskrift om allmenngjort tariffavtale.
- Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter av 8. februar 2008 der denne kommer til anvendelse. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkårene være i henhold til landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Entreprenøren plikter på forespørsel å dokumentere lønns- og arbeidsvilkårene for egne arbeidstakere, arbeidstakere hos eventuelle underleverandører og innleide. Opplysningene skal dokumenteres ved blant annet kopi av arbeidsavtale, lønsslipp, timelister og arbeidsgiverens bankutskrift. Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder. Entreprenøren plikter å gi byggherren innsyn i hvilke kontroller som er gjennomført i leverandørkjeden og resultat fra kontrollene. Alvorlige brudd som avdekkes i slike kontroller, skal uoppfordret meldes til byggherren, med beskrivelse av hvordan forholdene vil bli rettet opp.

Ved brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår skal entreprenøren straks rette forholdet. Byggherren har rett til å holde tilbake et beløp tilsvarende ca. to ganger innsparingen for arbeidsgiveren, uavhengig av om arbeidstaker selv har fremmet krav mot sin arbeidsgiver. Tilbakeholdsretten opphører så snart retting etter foregående ledd er dokumentert.

Brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår gir byggherren rett til å stanse arbeidene eller, i alvorlige eller gjentatte tilfeller, å heve kontrakten. Dette gjelder uavhengig av hvor i leverandørkjeden bruddet har skjedd. Retten til heving gjelder selv om entreprenøren retter forholdene. Dersom bruddet har skjedd i underleverandørleddet, herunder hos bemanningsforetak, kan byggherren også kreve at entreprenøren skifter ut underleverandøren. Dette skal skje uten omkostninger eller risiko for byggherren.

Manglende dokumentasjon på lønns- og arbeidsvilkår nevnt i punkt 7.4 første ledd likestilles med brudd på bestemmelsen og kan sanksjoneres av byggherren som om det forelå brudd.

Alle avtaler entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

## **7.5 Fast ansatte**

Minimum 80% av kontraktarbeidet skal til enhver tid utføres av fast ansatte med reell stillingsprosent (minimum 80%). Innleid arbeidskraft anses ikke som fast ansatt etter denne bestemmelsen. Byggherren kan gjøre unntak fra kravet til 80 %, for eksempel der midlertidig ansatte erstatter fast ansatte som er i svangerskapspermisjon, er syke e.l.

Entreprenøren skal redegjøre for hvordan kravet vil bli oppfylt, samt jevnlig oversende rapporter som viser oppfylleelsesgraden. Alle avtaler entreprenøren inngår for utførelse av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

Byggherren kan stanse arbeidet for entreprenørens regning og risiko dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Alvorlige eller gjentatte brudd på denne bestemmelsen kan anses å være vesentlig mislighold av kontrakten.

## **7.6 Innleie fra bemanningsforetak**

Som bemanningsforetak regnes virksomhet som har til formål å drive utleie av arbeidskraft.

Innleide arbeidstakere skal være ansatt med reell stillingsprosent (minimum 80 %) i bemanningsforetaket.

Ved bruk av innleid arbeidskraft i henhold til arbeidsmiljølovens § 14-12 (2), skal entreprenøren fremlegge dokumentasjon på at det er inngått gyldig avtale om tidsbegrenset innleie med tillitsvalgte som til sammen representerer et flertall av den arbeidstakerkategori innleien gjelder.

Ved innleie skal det være fast ansatte faglærte arbeidere fra entreprenøren på alle arbeidslag til enhver tid.

Ved bruk av innleid arbeidskraft fra bemanningsforetak, gjelder arbeidsmiljølovens § 14-12 a om likebehandling av lønns- og arbeidsvilkår.

Alle avtaler entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

Der byggherren påpeker brudd på bestemmelsene om innleie hos entreprenøren eller dennes underentreprenører, skal entreprenøren straks sørge for å rette forholdet.

Dersom entreprenøren ikke retter forholdet kan byggherren stanse arbeidene for entreprenørens regning og risiko. I alvorlige eller gjentatte tilfeller kan byggherren også heve kontrakten.

## **7.7 Forbud mot kontant betaling**

Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide skal utbetales til konto i bank, uten kostnader for den ansatte.

For å motvirke svart økonomi og for å sikre sporbarhet i transaksjoner, skal all betaling leverandører foretar for kjøp til Statsbygg foretas med elektronisk betalingsmiddel. Leverandørene skal derfor f. eks ikke kunne kjøpe byggevarer med kontanter.

## **7.8 Ytre miljø - Tropisk tømmer og fredet skog**

Som følge av at byggherren ikke skal ha regnskogmateriale eller materiale fra fredet skog i sine bygg eller på sine byggeplasser, og som følge av manglende pålitelige sertifiseringsordninger for trevirke, skal entreprenøren planlegge og utføre kontraktarbeidet slik at tropisk trevirke ikke blir benyttet eller forefinnes på byggeplass.

Entreprenøren kan søke byggherren om unntak fra dette. Vedlagt søknaden skal følge dokumentasjon fra pålitelig, uavhengig tredjepart om opprinnelsesland og tresort, samt forsikring om at trevirket ikke kommer fra regnskog eller fredet skog. Byggherren avgjør etter eget skjønn om unntak skal gis, og gjør særskilt oppmerksom på at unntak ikke kan påregnes.

Aksept av entreprenørens tilbud anses ikke som et meddelt unntak etter denne bestemmelse.

Dersom det på tross av bestemmelsene ovenfor, i kontraktsarbeidet eller på byggeplass, finnes eller kan finnes trevirke fra regnskog, fredet skog eller tropisk trevirke som ikke er godkjent av byggherren, er dette å anse som en mangel som kan kreves rettet for entreprenørens regning, uavhengig av kostnadene ved slik retting. Byggherren kan i tillegg kreve dekket sitt tap som følge av mangelen. For øvrig gjelder kontraktens misligholdssanksjoner.

## **7.9 Ytre miljø - Isolerglassruter, miljøskadelige stoffer og kjemikalier, avfallsregnskap**

Byggherren kan kreve dagmulkt av entreprenøren dersom han misligholder sine plikter mht

- a) å sikre at leverandører av isolerglassruter til byggeprosjektet deltar i et retursystem for kasserte PCB-holdige isolerglassruter, jf. avfallsforskriften av 01.06.04 nr. 930 kapittel 14
- b) miljøskadelige stoffer og kjemikalier, jf. krav i Miljøoppfølgingsplanen (MOP)

Dersom entreprenøren er hovedentreprenør kan byggherren i tillegg kreve dagmulkt dersom han misligholder sine plikter mht

- c) levering av avfallsrapporter, jf. Bok 0, MOP, Statsbyggs mal for avfallsrapportering og hovedentreprenørens prispåbærende poster.

For punkt a) til c) ovenfor vil dagmulkt først være aktuelt dersom forholdet ikke er rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren.

Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten per hverdag skal utgjøre én promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn NOK 1.500. Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse.

Unnlatelse av å rette forholdet innen fristens utløp anses som vesentlig mislighold og kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving i en periode på 1 måned etter fristens utløp.

For mislighold av ovennevnte plikter der misligholdet ikke kan rettes, påløper en bot på NOK 10.000 per mislighold.

### **7.10 Ytre miljø - Mangelfull avfallshåndtering**

Dersom prosjektets og myndighetenes krav til avfallshåndtering ikke nås (se Bok 0 og Miljøoppfølgingsplanen (MOP)), kan byggherren fastsette en mulkt oppad begrenset til NOK 150.000, som fordeles på entreprenørene i prosjektet etter byggherrens skjønn. Medfører ikke-oppfyllelse av kravene at Statsbygg ilegges tvangsmulkt, jf. avfallsforskriften § 198-6, vil differansen mellom tvangsmulkten og NOK 150.000 også fordeles på entreprenørene etter byggherrens skjønn.

### **7.11 Ytre miljø - Pliktig medlemskap i returordning for emballasje**

En norsk entreprenør (merverdiavgiftsregistrert i Norge) skal senest ved kontraktsinngåelsen fremlegge dokumentasjon (medlemsbevis fra Grønt Punkt Norge AS eller tilsvarende ordning) for at han er medlem i en miljømessig forsvarlig returordning for sluttbehandling av emballasje eller oppfyller forpliktelsen gjennom tilsvarende egen returordning. Dersom entreprenøren er av den oppfatning at han ikke kommer til å benytte emballasje, skal han senest ved kontraktsinngåelsen sende en skriftlig erklæring til byggherren om dette.

### **7.12 Bytte av nøkkelpersonell (tillegg til NS 8405 pkt 12.2)**

Entreprenøren kan ikke uten byggherrens skriftlige samtykke skifte ut sin prosjektleder, anleggsleder eller personer som ble evaluert i forbindelse med tildeling av kontrakten eller avtalt som erstatning for slik person. Byggherren kan bare nekte samtykke dersom han har saklig grunn. Byggherren skal svare innen rimelig tid etter han har mottatt forespørsel om samtykke. Ved bytte av personell kan byggherren i rimelig utstrekning kreve kostnadsfri overlapping.

Dersom slikt personell, uten skriftlig samtykke skiftes ut, på tross av at byggherren har saklig grunn til å nekte, betales en dagmulkt på NOK 10.000 per dag. Dette gjelder ikke dersom forholdet rettes innen en rimelig frist fastsatt av byggherren. Dagmulkt påløper uansett ikke der oppdragsgiver har unnlatt å påberope seg kontraktsbrudd uten ugrunnet opphold etter at han ble kjent med personskiftet.

Samlet dagmulktsansvar etter denne bestemmelse er begrenset til 10% av kontraktssummen, maksimalt NOK 300.000. Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse.

## **8 Entreprenørens prosjektering (tillegg til NS 8405 pkt. 13.1)**

Der det er avtalt at entreprenøren skal være ansvarlig for prosjektering (leverandørprosjektering), er entreprenøren ansvarlig for å innarbeide sin prosjektering i prosjektets bygningsinformasjonsmodeller (BIM). Dette skal skje etter nærmere anvisninger fra byggherren.

Entreprenørens prosjektering omfattes av byggherreforskriftens §17, og grensesnitt mot andre prosjekterende skal ivaretas.

Prosjektering som ikke er i samsvar med ovennevnte krav, er å anse som mangelfull og gir byggherren grunnlag for å gjøre sanksjoner gjeldende i hht kontraktens bestemmelser.

## **9 Byggherrens rett til å føre kontroll (NS 8405 pkt 14.1)**

### **9.1 Innsynsrett**

Byggherren, eller den som er bemyndiget av byggherren, skal ha rett til innsyn i entreprenørens kvalitets-, internkontroll- (HMS) og miljøstyringssystem og de deler av styringssystemet for øvrig og regnskap, som kan ha betydning for entreprenørens oppfyllelse av kontrakten.

Innsynsretten omfatter revisjon ved intervjuer, inspeksjon, kontroll og dokumentgjennomgåelse. Entreprenøren skal vederlagsfritt yte rimelig assistanse ved slikt innsyn. Innsynsretten er begrenset til tre år etter at siste betaling har funnet sted.

Entreprenøren skal sikre at byggherren har tilsvarende innsynsrett hos entreprenørens direkte og indirekte kontraktsmedhjelpere, med mindre leveransen har en klart underordnet betydning for entreprenørens evne til å oppfylle sine forpliktelser overfor byggherren.

### **9.2 StartBANK**

Entreprenøren skal ved kontraktsinngåelse være registrert i StartBANK.

Underentreprenører og bemanningsforetak som medvirker til å oppfylle kontrakten må være registrert i StartBANK. Registreringen må være fullført før virksomheten gis tilgang til byggeplassen.

Entreprenøren plikter å sørge for at informasjonen og dokumentasjonen i StartBANK til enhver tid er oppdatert. StartBANK medlemskapet skal inkludere SKAV-fullmakt.

Personell fra virksomhet som ikke er registrert i StartBANK kan nektes adgang til byggeplass.

### **9.3 Registrering av leverandører og egenrapportering om seriøsitet**

Entreprenøren og hans underleverandører, herunder bemanningsforetak, plikter å fylle ut byggherrens skjema *Egenrapportering av leverandør* og laste det opp i byggherrens system for elektroniske oversiktslister. Registrering av leverandører i systemet kan ta inntil to uker. Ansatte hos leverandøren skal ikke gis adgang til byggeplass før leverandøren har status godkjent og de ansatte er forhåndsregistrert i systemet. Byggherren er ikke ansvarlig for eventuelle forsinkelser og andre ulemper ved manglende adgang til byggeplass, med mindre registreringsprosessen tar mer enn to uker, og dette ikke kan lastes entreprenøren.

Brudd på ovennevnte plikter medfører at arbeidstakere fra entreprenør, underleverandør eller bemanningsforetak, som ikke er godkjent i byggherrens system for elektroniske oversiktslister, kan nektes adgang eller bli bortvist fra byggeplassen. Dersom byggherren avdekker at entreprenøren eller noen av hans underentreprenører har startet arbeider på byggeplass uten at leverandøren har status godkjent i byggherrens system for elektroniske oversiktslister, kan byggherren illegge entreprenøren en bot på kr 10 000 pr entreprenør dette gjelder.

Entreprenøren plikter å påse at alle arbeidstakere registrerer seg inn og ut av byggeplassen i tråd med det til enhver tid gjeldende regelverk og rutiner på den aktuelle byggeplassen. Dersom byggherren ved tilstedekontroller avdekker manglende inn-/utregistrering og/eller manglende

forhåndsregistrering av personell i systemets mannskapsliste, kan byggherren ilegge entreprenøren bot på kr 1 000 pr dag og pr person dette gjelder.

#### **9.4 Byggherrens rett til å innhente opplysninger (Utvidet skatteattest)**

Byggherren skal ha fullmakt fra entreprenør og underleverandør(er) til et ubegrenset antall ganger å innhente opplysninger om de forhold som er angitt i fullmakt til innhenting av opplysninger om skatte- og avgiftsforhold mm. Fullmakten finnes her: [https://dok.statsbygg.no/wp-content/uploads/2021/08/fullmakt\\_skatteetaten.pdf](https://dok.statsbygg.no/wp-content/uploads/2021/08/fullmakt_skatteetaten.pdf).

De rettigheter og plikter som fremgår av fullmakten, skal gjelde i 4 år fra signering av fullmakten, og fullmakten skal være generell for Statsbygg.

### **10 Bruk av underentreprenør - Generelt (NS 8405 pkt 15.1)**

#### **10.1 Plikter**

Entreprenøren kan ikke ha flere enn to ledd underentreprenører, herunder bemanningsforetak, i kjede under seg, for utførelse av kontraktarbeider. Byggherren kan samtykke til flere ledd dersom det på grunn av uforutsette omstendigheter er nødvendig for å oppfylle kontrakten. Entreprenøren skal senest to uker etter inngåelse av denne kontrakten oversende en liste over de virksomheter som skal medvirke til å oppfylle de vesentlige delene av kontrakten.

Bruk av enkeltpersonforetak skal begrenses. I de tilfeller det benyttes enkeltpersonforetak, skal entreprenøren dokumentere at enkeltpersonforetaket driver reell næringsvirksomhet, fører regnskap i samsvar med gjeldende lov og forskrift om bokføring, og sender inn mva-oppgaver 6 ganger per år.

Entreprenøren skal ikke engasjere underentreprenører for å utføre arbeid under denne kontrakten som er i en situasjon som nevnt i forskrift om offentlige anskaffelser § 24-4 (3).

Entreprenøren skal til enhver tid holde byggherren orientert om kontaktopplysninger til underleverandørene sine og hvem som har signaturrett for disse.

Alle avtaler entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

#### **10.2 Sanksjoner**

Brudd på ovennevnte plikter gir byggherren rett til å kreve at forholdet rettes opp, om nødvendig ved skifte av underentreprenøren innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Det samme gjelder dersom opplysningene i skatteattest viser at underentreprenøren ikke har oppfylt sine forpliktelser overfor skattemyndighetene. Omkostningene som følge av hevning av underentreprenørens avtale, skal bæres av entreprenøren.

Ved mislighold av ovennevnte plikter eller NS 8405 pkt 15, kan byggherren nekte den aktuelle underentreprenøren og dennes ansatte tilgang til byggeplassen.

Vesentlig mislighold av ovennevnte plikter kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving.

Alle avtaler entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

## 11 Tiltransport til underentreprise (NS 8405 pkt 16.1)

I dette punkt 11 i Blåboka skal betegnelsene som benyttes nedenfor ha følgende mening:

K1 = Overtakende entreprise

K2 = Tiltransportert entreprise

K3 = K1 + K2 = Ny utvidet entreprise

Tiltransportreglene i NS 8405 pkt 16.1 gjelder med følgende endringer/presiseringer:

- a) NS 8405 pkt 16.1 andre, tredje, fjerde og siste ledd gjelder både der sideentrepriser transporteres og der byggherren etter kontraktsinngåelse utpeker en underentreprenør som entreprenøren er forpliktet til å inngå kontrakt med, jf. NS 8405 pkt 16.1 første ledd.
- b) NS 8405 pkt 16.1 tredje og fjerde ledd gjelder både for overtakende entreprenør og tiltransportert underentreprenør.
- c) At tiltransport til underentreprise anses som "en utvidelse av entreprenørens kontrakt" innebærer:
  - 1. Dagmulkt ved oversittelse av delfrist blir beregnet av kontraktssum for K1 eller K2 avhengig av hvilket arbeid som er forsinket.
  - 2. Den sluttfrist i K1 eller K2 som inntreffer først, anses som en dagmulktbelagt delfrist. Den sluttfrist som inntreffer sist, anses som ny sluttfrist i K3.
  - 3. Dagmulkten for oversittelse av sluttfrist i K3, blir beregnet av kontraktssum for K3.
  - 4. Maksimal dagmulkt er 10% av kontraktssum for K3.
  - 5. Kontraktssum for K3 er kontraktssum for K1 + kontraktssum for K2 + påslag for tiltransport.
  - 6. Overtakelse av K3 skjer ved sluttfrist i K3.
  - 7. Entreprenørens sikkerhetsstillelse etter NS 8405 pkt 9.2 må utvides til 10% av kontraktssum for K3 (når K3 er høyere enn NOK 250.000).
  - 8. Entreprenøren trer inn i byggherrens rettigheter og plikter overfor den tiltransporterte underentreprenøren, men skal likevel stille sikkerhet iht. NS 8405 pkt 9.1, 9.3, 26.1 og 36.2. NS 8415 pkt 18.4 gjelder dessuten i forholdet mellom entreprenør og tiltransportert underentreprenør.
  - 9. I forholdet mellom entreprenøren og byggherren, blir entreprenøren identifisert med tiltransportert underentreprenør.
  - 10. Kontraktsvilkårene i K3 består av en kombinasjon av kontraktsvilkårene i K1 og K2, slik at de respektive kontraktsvilkår gjelder for den del av kontraktsarbeidene i K3 som opprinnelig hørte til hhv K1 og K2, dog med de tilpasninger som følger av NS 8405 pkt 16 og ovenfor.
- d) Kontraktsvilkårene for den tiltransporterte underentreprise, som gjelder i forholdet mellom entreprenør og underentreprenør, er som for K2, med de tilpasninger som følger av Blåboka punkt 11 bokstav c nr. 8 ovenfor.
- e) Ved tiltransport kan overtakende entreprenør kreve en befaring av utført arbeid for å kunne utøve sin rett etter NS 8405 16.1 tredje ledd. Kravet må fremsettes senest 14 dager etter at han mottok melding om tiltransport.

- f) Er ikke annet avtalt har tiltransporten virkning både for den tiltransporterte entreprenørs utførte og gjenstående arbeider.
- g) NS 8415 pkt 18.4 om intervensjonsrett gjelder i forholdet mellom overtakende entreprenør og tiltransportert entreprenør.

## **12 Prosjektering (tillegg til NS 8405 pkt. 19.2)**

### **Modellbasert prosjektering og papirløs byggeplass**

Entreprenøren skal basere all sin planlegging og produksjon på bygningsinformasjonsmodeller (BIM) og digitale tegninger. Papirtegninger skal ikke forekomme på byggeplassen.

## **13 Retten til å pålegge entreprenøren endringer (NS 8405 pkt 22.1)**

Byggherren kan ikke pålegge entreprenøren endringer utover 25% netto tillegg til kontraktssummen.

## **14 Entreprenørens varsel om vederlagsjustering (NS 8405 pkt 25.3)**

Kravene om særskilt varsel og løpende underretning i NS 8405 pkt 25.3 andre ledd bokstav a og fjerde ledd, gjelder ikke for vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging drift og nedrigging.

Følgende standardiserte bestemmelser gjelder for vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging:

### **14.1 Regulering i uendret byggetid**

Hvis prisen på netto vederlagsjusteringer som følge av forhold beskrevet i NS 8405 pkt 25.2 ikke overstiger 10% av kontraktssum, gis det ingen kompensasjon.

Overstiger prisen på netto vederlagsjusteringer 10% av kontraktssummen, gis det kompensasjon etter følgende formel:

$$\frac{0,5 A (B - 1,1 C)}{C}$$

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel eks mva

B = kontraktsverdi av utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist eks mva

C = opprinnelig kontraktsbeløp (kontraktssum eks mva)

Ved utregningen av kontraktsverdi av utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist eks. mva. (B), skal det ikke tas hensyn til

- regulering av kontraktssummen pga. lønns- eller prisstigning,
- utbetaling av påslag pga. administrasjon av sideentreprenører eller tiltransport av entreprise/leverandørkontrakter,
- avbestillingserstatning,
- endringsarbeid som gjøres opp inklusive rigg/drift, og
- kompensasjon for økt rigg og drift i endret byggetid.

Reguleringsbeløp ifølge denne bestemmelse, lønns- og prisreguleres iht. indeks som angitt i tilbudsskjemaet, regnet i måneder fra tilbudsdato til tyngdepunkt for produksjon i byggetiden.

## 14.2 Regulering i forlenget byggetid

Har entreprenøren krav på fristforlengelse etter NS 8405 pkt 24.1, jf. 24.5, skal vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging kompenseres etter følgende formel:

$$\frac{0,7 A (Z)}{Y}$$

- A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel eks mva  
Y = opprinnelig avtalt byggetid (med byggetid menes tiden fra oppstart byggeplass (dersom dato for dette er angitt i konkurransegrunnlaget gjelder denne, hvis ikke gjelder dato for første tilrigging på byggeplass) til opprinnelig avtalt oppstart prøvedrift (oprinnelig avtalt overtakelsesdato dersom ingen prøvedrift er avtalt)  
Z = forlengelse utover opprinnelig byggetid

Dersom fristforlengelse kun er gitt for deler av arbeidene, skal A reduseres forholdsmessig.

Reguleringsbeløp ifølge denne bestemmelse, lønns- og prisreguleres iht. indeks som angitt i tilbudsskjemaet, regnet i måneder fra tilbudsdato til tyngdepunkt for produksjon i byggetiden.

## 15 Partsuenighet (NS 8405 pkt 26)

### 15.1 Utførelsesplikt ved uenighet (NS 8405 pkt 26.1)

Byggherren stiller ikke sikkerhet.

### 15.2 Midlertidig tvisteløsning (NS 8405 pkt 26.2)

NS 8405 pkt 26.2 utgår.

### 15.3 Entreprenørens søksmål (NS 8405 pkt 26.3)

NS 8405 pkt 26.3 a) utgår.

## 16 Mengdekontroll (NS 8405 pkt. 27.2)

Entreprenøren skal kontrollere konkurransegrunnlagets mengder. Med mindre annet er fastsatt, skal dette skje innen 4 uker fra avtaleinngåelsen. Foreligger ikke mengdekontroll innen fristens utløp, kan byggherren gjennomføre mengdekontroll for entreprenørens regning.

## 17 Fremdriftsbetaling (tillegg til NS 8405 pkt 28)

Entreprenøren skal snarest mulig og senest 30 dager etter kontraktsinngåelse, utarbeide en plan for grunnlag for fakturering av kontraktsummen (faktureringsplan).

Faktureringsplanen skal følge den avtalte fremdrift. Den skal vise sammenhengen mellom utarbeidet fremdriftsplan (byggefasens detaljplan) og avdragene som kan faktureres på grunnlag av fremdriftsplanen, slik at det fremgår hvilke avdrag som kan kreves på grunnlag av det som er utført, og det som er tilført byggeplassen for å bygges inn. Skjer det avvik fra den avtalte fremdriftsplanen, skal faktureringsplanen justeres tilsvarende.

Et eventuelt avtalt forskudd til entreprenøren vil ikke bli utbetalt før godkjent sikkerhet er stillet, jf. Blankett 4 - NS 8405 Bankgaranti for kontraktsforskudd.

## **18 Generelle betalingsbestemmelser (NS 8405 pkt 29)**

### **18.1 Generelt**

Faktura og kreditnota skal sendes elektronisk til Statsbyggs fakturamottak i samsvar med standarden Elektronisk handelsformat (EHF), fastsatt av Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. Faktura og kreditnota skal formidles via aksesspunkt i meldingsformidler-infrastrukturen som forvaltes av DIFI.

### **18.2 Utenlandske entreprenører, import og merverdiavgift mv**

Arbeid på fast eiendom anses som stedbundne tjenester i merverdiavgiftslovens forstand. Den utenlandske entreprenøren skal derfor stå som importør av alle innsatsvarer og tjenester nødvendig for å oppfylle kontrakten. Den utenlandske entreprenøren er forpliktet til å registrere seg for merverdiavgift i Norge (Merverdiavgiftsregisteret) rett etter kontraktsinngåelse for å kunne sende faktura i hht. norske krav. Norsk merverdiavgift skal faktureres sammen med hovedkravet, og ikke i egen faktura. Milepælfaktura som etter avtalen skal faktureres før selve byggearbeidet starter, skal også inkludere merverdiavgift. Mal for customs invoice/commercial invoice, som vil bli formidlet fra byggherren, skal benyttes.

## **19 Overtakelse (NS 8405 pkt 32)**

### **19.1 Forberedelse til overtakelsesforretning (NS 8405 pkt 32.2)**

NS 8405 pkt 32.2 første ledd får følgende tilføyelse:

Vedlagt innkalling til overtakelsesforretning skal følge et dokument hvor det fremgår at entreprenøren har sluttbefart egne arbeider og hvilke mangler han noterte seg på befaringen.

### **19.2 Overtakelsesforretning (NS 8405 pkt 32.3)**

NS 8405 pkt 32.3 første ledd får følgende tillegg:

På overtakelsesforretningen skal entreprenøren overlevere listen over de mangler han noterte seg på sluttbefaringen av egne arbeider, jf. Blåboka punkt 19.1 ovenfor, med kvittering for at manglene er utbedret.

## **20 Prøvedrift (tillegg til NS 8405)**

### **20.1 Prøvedrift**

For de enkelte entrepriser vil det i beskrivelsens prisbærende poster fremgå hvilke anlegg eller deler av anlegg som skal ha prøvedriftsperiode. Med prøvedriftsperiode menes et avtalt tidsrom hvor tekniske anlegg og installasjoner (heretter samlet kalt tekniske anlegg) prøves under normale driftsforhold, innbefattet samkjøring og hvis nødvendig, integrert systemtesting med andre tekniske anlegg, og hvor byggherren i prøvedriftstiden har slik disposisjonsrett som nevnt nedenfor.

Prøvedriftsperiodens varighet er 6 måneder dersom ikke annet er spesifisert for den enkelte entreprise.

Oppstart av prøvedriftsperiode skjer før overtakelse, men etter avholdt og godkjent ferdigbefaring og når funksjonsprøver er ferdig og kontrollert (ferdigstilling). For ferdigbefaringen og rett til å nekte å godkjenne ferdigbefaringen, gjelder reglene for overtakelsesforretning i NS 8405 pkt 32.1 til 32.5 og 32.7, med endringer som nevnt i Blåboka punkt 19, tilsvarende. Byggherren skal ha

mottatt fullstendig utkast til FDV-dokumentasjon og avtalt opplæring skal ha funnet sted, før prøvedriftsperioden kan starte.

Oppstart av prøvedriftsperioden innebærer følgende:

- a) Byggherren får rett til å ta de tekniske anlegg og resten av kontraktsarbeidet i bruk.
- b) Risikoen for kontraktsarbeidet går over fra entreprenøren til byggherren, jf. NS 8405 pkt 17.

Prøvedrift har følgende hensikt:

- Kontrollere at anlegg fungerer tilfredsstillende
- Vise at funksjoner og anlegg er stabile over tid
- Etterkontrollere og justere (regulerings)funksjoner basert på driftserfaring
- Kontrollere at anlegg for øvrig er i henhold til kontraktens funksjonskrav
- Gi driftspersonell opplæring og driftserfaring sammen med entreprenøren/leverandørene av de enkelte anlegg
- Rette feil og mangler som avdekkes i prøvedriftsperioden.

## **20.2 Justering av prøvedriftsperiodens lengde**

Entreprenøren skal, i samråd med byggherren og øvrige leverandører/entreprenører, ha anledning til å ta de tekniske anlegg ut av drift i kortere perioder for utbedring eller reparasjon mot tilsvarende forlengelse av prøvedriftsperioden.

Dersom byggherren kan påvise at de tekniske anlegg ikke oppfyller kontraktens funksjonskrav sammenhengende i de fire siste ukene av prøvedriftsperioden, eller dersom prøvedriftsperioden av annen årsak ikke har fungert etter sin hensikt i samme periode, forbeholder byggherren seg retten til å kreve prøvedriftsperioden forlenget inntil disse krav er oppfylt. En slik forlengelse av prøvedriftsperioden gir ikke entreprenøren grunnlag for tilleggskrav.

## **20.3 Overtakelse**

Overtakelsesforretning skal holdes i rimelig tid etter utløpet av prøvedriftsperioden. Overtakelse av kontraktsarbeidene skjer først etter utløpet av prøvedriftsperioden og gjennomført overtakelsesforretning.

## **21 Sluttoppstilling med slutfaktura (NS 8405 pkt 33.1)**

Innsendt slutfaktura og sluttoppstilling kan ikke korrigeres, med unntak av det som følger av NS 8405 pkt 33.1 fjerde ledd annen setning.

## **22 Dagmulkt ved forsinkelse (NS 8405 pkt 34)**

### **22.1 Dagmulktbelagte frister (NS 8405 pkt 34.1)**

Dersom entreprenøren har fått dagmulkt på delfristen for oppstart prøvedrift, skal dette dagmulktbeløpet gå til fradrag i dagmulkten som påløper ved overskridelse av sluttfristen.

Entreprenørens frist til å utarbeide og fremlegge fremdriftsplan og til å revidere fremdriftsplanen, jf NS 8405 pkt 18, er dagmulktbelagt. Det samme er frist for igangsetting av arbeid på byggeplass, frister for overlevering av FDV-dokumentasjon, samt eventuell frist for oppstart prøvedrift.

## **22.2 Dagmulkens størrelse (NS 8405 pkt 34.3)**

Dagmulkten, ved overskridelse av fristen i NS 8405 pkt 18.1, fristen for igangsetting av arbeid på byggeplass og frister for overlevering av FDV-dokumentasjon, er NOK 1.500 per hverdag.

Dagmulkten ved overskridelse av frist for oppstart prøvedrift er 1 promille av hele kontraktssummen.

## **22.3 Varslingsplikt (NS 8405 pkt 34.4)**

Ved forespørsel som fremsettes for første gang i eller i forbindelse med sluttoppgjøret, plikter byggherren kun å svare innen fristen i NS 8405 pkt 33.2.

## **23 Utbedring (NS 8405 pkt 36.2)**

Byggherren stiller ikke sikkerhet for mulige vederlagskrav.

## **24 Avbestilling og oppsigelse (NS 8405 pkt 38)**

Byggherren kan si opp kontrakten uten å betale erstatning i de tilfeller som er nevnt i forskrift om offentlige anskaffelser § 28-3.

## **25 Bruk av dokumenter (NS 8405 pkt 41)**

Byggherren har rett til å gjøre datarapport fra grunnundersøkelser tilgjengelige for allmennheten.

## **26 Misligholdt kontraktsforpliktelse - konsekvens for senere konkurranser (tillegg til NS 8405)**

Brudd på pliktene i denne kontrakten vil kunne bli nedtegnet og få betydning i senere konkurranser, enten i kvalifikasjons- eller tildelingsomgangen.

## **27 Reklame og kontakt med media (tillegg til NS 8405)**

### **27.1 Reklame**

Dersom entreprenøren eller dennes leverandører/underentreprenører for reklameformål eller på annen måte ønsker å gi offentligheten informasjon om oppdraget, utover å oppgi oppdraget som generell referanse, skal dette forelegges byggherren på forhånd.

Det er ikke tillatt til å drive reklame eller PR for eget firma på byggeplass eller på byggeplasskilt.

### **27.2 Kontakt med media**

All kontakt med media skal håndteres av byggherren.

## **28 Tvister (NS 8405 pkt 43)**

### **28.1 Foreløpig oppmannsavgjørelse (NS 8405 pkt 43.2)**

Bestemmelsen får kun anvendelse dersom begge parter i hvert enkelt tilfelle er enige om å forelegge tvisten for en oppmann.

**28.2 Tvisteløsning (NS 8405 pkt 43.3 og 43.4)**

For kontrakter der anleggsstedet er i utlandet, avtales Oslo som verneting.

Tvister behandles alltid etter norske prosessuelle og materielle regler.

NS 8405 pkt 43.3, med endringer som nevnt ovenfor, gjelder også for tvister der kravet er over 100 G.

## DEL II

### SPEIELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER

For det tilfelle at Statsbygg har unnlatt å velge ett av flere alternative formuleringer i de spesielle kontraktsbestemmelser, gjelder alternativ 1.

#### 29 Etisk handel (tillegg til NS 8405 kap 12)

- ☐ Alternativ 1: Entreprenøren skal under hele kontraktsperioden overholde kravene angitt nedenfor. Kravene bygger på FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter<sup>1</sup> med aktsomhetsvurderinger som metode<sup>2</sup>. Begge rammeverkene anbefaler aktsomhetsvurderinger som foretrukket metode for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan virksomheter håndterer eventuell negativ påvirkning på arbeidstaker- og menneskerettigheter i egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Dersom entreprenøren bruker underleverandører for å oppfylle kontrakten, er entreprenøren forpliktet å videreføre og bidra til etterlevelse av kravene i leverandørkjeden.

##### 29.1 Overholdelse av internasjonale konvensjoner og arbeidsmiljølovgivningen i produksjonsland

Varer og materialer som leveres i denne kontrakten skal være fremstilt under forhold som er i overensstemmelse med kravene angitt nedenfor. Kravene gjelder i entreprenørens egen virksomhet og i leverandørkjeden. Kravene omfatter:

- ILOs kjernekonvensjoner om tvangsarbeid, barnarbeid, diskriminering, fagforeningsrettigheter og retten til kollektive forhandlinger: nr. 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 og 182<sup>3</sup>.
  - Der hvor konvensjon 87 og 98 er begrenset ved nasjonal lov, skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke hindre alternative mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling.
- FNs barnekonvensjon, artikkel 32<sup>4</sup>.
- Arbeidsmiljølovgivningen i produksjonsland<sup>5</sup>. Av særlige relevante forhold fremheves 1) lønns- og arbeidstidsbestemmelser, 2) helse, miljø og sikkerhet, 3) regulære ansettelsesforhold, inklusive arbeidskontrakter, samt 4) lovfestede forsikringer og sosiale ordninger.

Der hvor internasjonale konvensjoner og nasjonal lovgivning omhandler samme tema, skal den høyeste standarden alltid gjelde.

##### 29.2 Policy og rutiner for aktsomhetsvurderinger

For å sikre etterlevelse i punkt 29.1, samt for å forebygge og håndtere eventuelle avvik fra kravene, skal entreprenøren senest innen 6 måneder etter kontraktsinngåelse, ha policyer og rutiner på plass for aktsomhetsvurdering. Det betyr at entreprenøren skal kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning på

<sup>1</sup> [https://www.ohchr.org/documents/publications/GuidingprinciplesBusinesshr\\_eN.pdf](https://www.ohchr.org/documents/publications/GuidingprinciplesBusinesshr_eN.pdf)

<sup>2</sup> Kontraktsvilkåret er avgrenset til å omhandle menneske- og arbeidstakerrettigheter. OECD har utarbeidet en veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Denne omhandler også andre tema, som blant annet miljø, antikorrupsjon og forbrukerinteresser. Les mer om aktsomhetsvurderinger her: <https://www.responsiblebusiness.no/oecd-sektorveiledere/metoden-aktsomhetsvurdering/>

<sup>3</sup> <https://www.fn.no/tema/arbeidsliv/arbeidsliv>

<sup>4</sup> <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/menneskerettigheter/barnekonvensjonen>

<sup>5</sup> Her menes alle produksjonsland i leverandørkjeden der utvinning og produksjon av råvare og/eller komponent/halvfabrikata og/eller ferdigvare, inklusive distribusjon og transport, skjer.

kravene i punkt 29.1, og retter opp skade. I tråd med metoden for aktsomhetsvurderinger skal interessenter, særlig berørte rettighetshavere, involveres. Alvorlig risiko, uavhengig av hvor i leverandørkjeden risikoen er, prioriteres først. Entreprenørens aktsomhetsvurderinger skal omfatte:

- En eller flere offentlig tilgjengelige policy, vedtatt av styret. Innholdet skal som minimum omfatte en forpliktelse til å etterleve kravene i punkt 29.1, i egen virksomhet og i leverandørkjeden. En eller flere ansatte på ledelsesnivå skal ha ansvar for etterlevelse og rapportering om arbeidet med aktsomhetsvurderinger til styret. Entreprenøren skal ha rutiner for formidling og regelmessig oppfølging av slik policy i egen virksomhet og i leverandørkjeden.
- Rutiner for å utføre regelmessige risikoanalyser i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Det innebærer å kartlegge og vurdere risiko for brudd på kravene i punkt 29.1.
- Rutinen(e) skal beskrive hvilke tiltak leverandørene vil iverksette for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning og skade på kravene i punkt 29.1.
- Entreprenøren skal redegjøre for rutiner for å overvåke at tiltakene blir gjennomført og har effekt.
- Entreprenøren skal kunne vise til offentlig tilgjengelig informasjon om arbeidet med aktsomhetsvurderinger i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Dette omfatter hvordan risiko for brudd på kravene i punkt 29.1, og eventuell skade i egen virksomhet og i leverandørkjeden, er håndtert.
- Dersom entreprenøren har forårsaket, eller medvirket til skade, skal dette håndteres ved å sørge for eller samarbeide om å rette opp skaden og yte erstatning til skadelidende.

### 29.3 Kontraktsoppfølging

Entreprenøren skal sikre at kravene i punkt 29.1 og 29.2 etterleves i egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Dersom entreprenøren blir klar over forhold i strid med punkt 29.1 og 29.2 i leverandørkjeden, skal entreprenøren rapportere dette til byggherren uten ugrunnet opphold

Byggherren kan kreve at etterlevelse dokumenteres ved en eller flere av følgende tiltak<sup>6</sup>:

- Fremvise vedtatte policy og rutiner, jf. punkt 29.2.
- Fremvise en oversikt over produksjonseenheter i leverandørkjeden, inkludert kontraktsopplysninger, for utvalgte risikoprodukter, og/eller -komponenter og/eller -råvarer, bestemt av byggherren. Byggherren angir hvilke produkter og hvilken del av leverandørkjeden.
- Besvare egenrapportering senest seks uker etter utsendelse fra byggherren, med mindre byggherren har satt en annen frist.
- Fremvise gjennomført risikoanalyse, og rapportere om oppfølging og håndtering av funnene.
- Delta i oppfølgingssamtale(r) med byggherren, og eventuelt andre relevante interessenter.
- Fremvise rapport(er) relevant for kravene i punkt 29.1. Rapport(ene) skal komme fra uavhengig part.
- Kontroll og revisjon av kravene i punkt 29.1 og 29.2 hos entreprenøren.
- Kontroll og revisjon av kravene i punkt 29.1 og 29.2 i leverandørkjeden.

<sup>6</sup> Tiltakene kan gjennomføres av byggherren, den byggherren bemyndiger eller av en offentlig enhet som byggherren samarbeider med. Ved kontroll plikter Toatelentreprenør å fremskaffe kontaktopplysninger. Disse behandles i overensstemmelse med offentleglova

Byggherren forbeholder seg retten til å dele revisjonsrapportene med andre offentlige virksomheter, som også vil omfattes av taushetsplikten i forvaltningsloven.

#### 29.4 Sanksjoner

Ved brudd på punkt 29.1-29.3, eller om det foreligger mangler i dokumentasjonen, gjelder sanksjonsbestemmelser i kontrakten med følgende tillegg og presiseringer; Byggherren kan:

- Kreve retting: Entreprenøren skal fremlegge en tiltaksplan for når og hvordan kontraktsbruddene skal rettes. Tiltakene skal være rimelige sett i forhold til bruddenes art og omfang. Tiltaksplanen skal fremlegges innen fire uker. Ved vesentlig kontraktsbrudd kan byggherren sette en kortere frist. Byggherren skal godkjenne tiltaksplanen, og dokumentasjon av rettelser.
- Iverksette midlertidig stans i hele eller deler av leveransen når entreprenøren ikke oppfyller kravet om å fremlegge tiltaksplan eller tiltaksplanen ikke blir overholdt. Under stans vil ikke erstatningskjøp som foretas hos annen entreprenør anses som kontraktsbrudd.
- Kreve at entreprenøren bytter underleverandør ved vesentlige kontraktsbrudd, gjentakende alvorlige brudd eller hvis tiltaksplanen ikke blir overholdt. Dette skal skje uten kostnad for byggherren.
- Heve kontrakten: Ved vesentlige kontraktsbrudd, gjentakende alvorlige brudd eller hvis tiltaksplanen ikke blir overholdt.

- ☐ Alternativ 2: Basert på risikovurdering og Statsbyggs interne retningslinjer stilles det ikke spesielle krav til etisk handel i denne anskaffelsen. Statsbygg forbeholder seg likevel innsynsrett i leverandørkjeden hvis Statsbygg i løpet av kontraktsperioden blir kjent med forhold som endrer dette risikobildet.

Ved endret risikobilde plikter entreprenøren å iverksette egnede tiltak for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser av endret risikobilde, samt gjenopprette og utbetale erstatning der dette er påkrevd.

### 30 Forhold på byggeplassen (tillegg til NS 8405 pkt 12)

- ☐ Alternativ 1: NS 8405 gjelder slik den står mht utførelsen av kritiske oppgaver.
- ☐ Alternativ 2: Byggherren krever at følgende bestemte kritiske oppgaver kun skal utføres av fagarbeidere:

.....  
.....  
.....

### 31 Arbeidstid (NS 8405 pkt 12.7)

- ☐ Alternativ 1: NS 8405 pkt 12.7 gjelder slik den står.
- ☐ Alternativ 2: Alle arbeider knyttet til byggingen forutsettes å foregå i tidsrommet fra kl 07.00 – 19.00 på ordinære arbeidsdager mandag – fredag. Arbeider som eventuelt ønskes utført utenfor dette tidsrommet, skal avtales spesielt med byggherren i hvert enkelt tilfelle.
- ☐ Alternativ 3:  
Følgende særskilte arbeidstidsbestemmelser gjelder:

.....  
.....  
.....

**32 Tiltransport til underentreprise (NS 8405 pkt 16.1)**

- ☐ Alternativ 1: Entreprenøren kan tiltransporteres til en sideentreprenør eller få tiltransport sideentreprenører som blir hans underentreprenører.
- ☐ Alternativ 2: Entreprenøren kan tiltransporteres til en sideentreprenør.
- ☐ Alternativ 3: Entreprenøren får tiltransportert inntil ... sideentreprenører som blir hans underentreprenører.
- ☐ Alternativ 4: Tiltransport er ikke avtalt.

**(For utfyllende regler se Blåboka punkt 11)**

(Statsbygg har utarbeidet standard tiltransportavtaler med tilhørende garantierklæringsskjema som finnes på [Statsbygg.no/publikasjoner](https://statsbygg.no/publikasjoner). Merk at tiltransportert entreprenør må stille to garantier.)

**33 Byggplassadministrasjon med fremdriftskontroll av entreprenør (NS 8405 pkt 16.3)**

- ☐ Alternativ 1: Entreprenøren kan underlegges byggplassadministrasjon og fremdriftskontroll eller pålegges å utføre byggplassadministrasjon og fremdriftskontroll av sideentreprenører.
- ☐ Alternativ 2: Entreprenøren kan underlegges byggplassadministrasjon og fremdriftskontroll.
- ☐ Alternativ 3: Entreprenøren skal utføre byggplassadministrasjon og fremdriftskontroll av inntil ... sideentreprenører.
- ☐ Alternativ 4: Byggplassadministrasjon er ikke avtalt.

**(For utfyllende regler, se NS 8405 pkt 16.3)**

**34 Opsjoner (tillegg til NS 8405)**

- ☐ Alternativ 1: Utløsning av opsjoner etter kontraktsinngåelse, medfører ingen endring av kontraktsbestemmelsene.
- ☐ Alternativ 2: Utløsning av opsjoner etter kontraktsinngåelse, medfører følgende endring:
  - ☐ Endringsadgangen øker slik at byggherren i tillegg til endringene omtalt i NS 8405 pkt 22.1 og Blåboka punkt 13, kan pålegge entreprenøren 25% netto tillegg til opsjonsprisen eks mva. Tillegget må relatere seg til opsjonen.
  - ☐ Entreprenørens sikkerhetsstillelse, jf NS 8405 pkt 9.2, må økes tilsvarende 10% av opsjonsprisen eks mva.
  - ☐ Grunnlaget som dagmulkten skal beregnes av, jf. NS 8405 pkt 34.3, økes med opsjonsprisen eks mva.
  - ☐ Grunnlaget som innestående skal beregnes av, jf. NS 8405 pkt 28.1, økes med opsjonsprisen eks mva.

## 35 Lærlingeklausul (tillegg til NS 8405)

☐ Alternativ 1:

### 35.1 Plikt til bruk av lærling

Det er et krav at lærlinger skal delta i utførelsen av kontraktarbeidet. Kravet kan oppfylles av entreprenøren eller en eller flere av hans underentreprenører.

Arbeidstimene utført av en eller flere lærlinger, jf opplæringslova § 4-1, skal utgjøre minimum 5 % av arbeidede timer i utførende fag (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, elektrofag, samt anleggsgartnerfaget) på prosjektet regnet frem til overtakelse.

Utenlandske entreprenører kan oppfylle lærlingekravet ved å benytte lærlinger som er tilknyttet offentlig godkjent lærlingeordning i Norge eller tilsvarende ordning i opprinnelseslandet. Dersom opprinnelseslandet ikke har en lærlingordning, kan kravet oppfylles ved å benytte praksiselev fra en opplæringsordning i opprinnelseslandet.

Entreprenøren skal ved oppstart, og på anmodning under gjennomføringen av kontraksarbeidet, sannsynliggjøre at kravene vil bli oppfylt. Hvis ikke annet er avtalt, skal entreprenøren før oppstart på byggeplass levere en bemanningsplan hvor det synliggjøres hvor og når han planlegger å bruke lærlinger, samt navn og kontakinformasjon til denne/disse. Byggherren skal varsles om eventuelle avvik fra planen. Ved kontraktsavslutning skal det fremlegges oversikt over antall lærlingetimer. Timelister skal fremlegges på anmodning.

Lærlinger skal lønnes etter gjeldende tariffavtale. For øvrig skal lærlinger ha samme arbeidsvilkår og goder som fast ansatte i virksomheten.

Dersom arbeidene ikke er egnet for bruk av lærlinger ut fra arbeidets art og helse, miljø og sikkerhet, kan byggherren tillate at prosentkravene ovenfor fravikes. Entreprenøren anses dessuten å ha oppfylt krav om bruk av lærling dersom ett av unntakene i forskrift om plikt til bruk av lærling i offentlige kontrakter av 17.12.2016 § 9 kommer til anvendelse.

### 35.2 Sanksjoner

Byggherren kan holde tilbake inntil 5 promille av kontraktssummen dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren.

Dersom kravet om 5%, jf. punkt 35.1 annet ledd, ikke er nådd ved overtakelse, ilegges en bot på 5 promille av kontraktssummen. Boten reduseres forholdsmessig dersom arbeidstimene utført av lærlinger utgjør 4% eller mer av arbeidstimene på prosjektet. Boten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse og annen dagmulkt etter kontrakten.

☐ Alternativ 2: Det gjelder ingen lærlingeklausul for denne kontrakten.

## 36 Faglærte håndverkere

☐ Alternativ 1:

I kontrakten skal minimum 40% av arbeidede timer utføres av personer med fag- eller svennebrev. Ikke-nordiske fag- eller svennebrev må være godkjent av NOKUT for å regnes med.

Alle avtaler entreprenøren inngår om utførelse av arbeid under denne kontrakten, og der hovedtyngden av kontraktsarbeidet er bygg- og anleggsgagene (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, samt anleggsgartnerfaget), skal inneholde tilsvarende krav.

Entreprenøren skal, før byggearbeidene starter, redegjøre for hvordan kravet vil bli oppfylt, samt jevnlig oversende rapporter som viser oppfylleelsesgraden.

Dersom entreprenøren ikke kan sannsynliggjøre at kravet vil bli oppfylt, må entreprenøren iverksette tiltak. En forpliktende plan skal fremlegges for byggherren snarest mulig.

Dersom ansatte (unntatt lærlinger) hos entreprenør eller underentreprenør i løpet av kontraktsperioden består fagprøven og blir faglært, vil alle timene vedkommende har arbeidet på prosjektet bli godkjent som timer utført av faglærte. Tilsvarende gjelder for de tilfeller hvor NOKUT-godkjenning for en ansatt blir gitt i løpet av kontraktsperioden.

Byggherren kan stanse arbeidet for entreprenørens regning og risiko dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren.

☐ Alternativ 2: Det stilles ikke særskilte krav til faglærte håndverkere for denne kontrakten.

## 37 Ytterligere avvik fra NS 8405/Avvik fra generelle kontraktsbestemmelser

### 37.1 Særregulering vedrørende negative konsekvenser av koronapandemien

#### 37.1.1 Bakgrunn

Kontrakten inngås i en situasjon hvor det er uklart hvilke konsekvenser en eventuell ytterligere spredning, eller tiltak for å unngå ytterligere spredning, av koronavirus kan få.

Koronapandemien skal anses som en force majeure-begivenhet. Konsekvensene reguleres av denne særreguleringen og de øvrige bestemmelsene i kontrakten.

Begge parter plikter å iverksette alle rimelige tiltak for å redusere eventuelle konsekvenser av koronapandemien, og samarbeide for å minimere konsekvensene av eventuelle forsinkelser som måtte oppstå. Virkninger som ville vært unngått ved slike tiltak, gir ikke grunnlag for krav etter denne særreguleringen.

#### 37.1.2 Utvidet gjensidig informasjonsplikt

I de perioder hvor gjennomføring av kontraktsarbeidene kan bli påvirket av koronapandemien, skal partene holde hverandre jevnlig orientert om fremdriften, samt jevnlig oppdatere hverandre om status og konsekvenser vedrørende

- a. Risikovurdering og SHA-tiltak
- b. Eventuell påvirkning på gjennomføringen av kontraktsarbeidene, herunder ressurstilgang og kvalitet. Det skal gjøres rede for hvilke deler av kontraktsarbeidene som påvirkes og hvordan.

Slik informasjon skal som minimum utveksles mellom partene i forkant av hvert byggherremøte/byggemøte. For øvrig gjelder kontraktens bestemmelser om fremdriftsstatus og varsling.

Byggherren kan fastsette nærmere regler om hvor ofte og på hvilken måte det skal utveksles informasjon om forhold som påvirkes av koronapandemien.

### **37.1.3 Virkninger av koronahindringer ved fristforlengelse**

I den grad fremdriften til tross for iverksatte tiltak, blir hindret som følge av forhold som skyldes koronapandemien, har partene krav på fristforlengelse tilsvarende den forsinkelse forholdet har medført.

Den part som krever fristforlengelse som følge av koronapandemien, må sannsynliggjøre årsakssammenheng mellom koronapandemien og fremdriftshindringen, og samtidig dokumentere at alle rimelige tiltak for å avverge forsinkelsen er iverksatt.

### **37.1.4 Tilleggsvederlag ved fristforlengelse**

Dersom entreprenøren har krav på fristforlengelse etter punkt 37.1.3, har entreprenøren krav på vederlagsjustering for rigg og drift basert på formelen for rigg og drift i forlenget byggetid, se Blåboka punkt 14.2.

Ved langvarig stans, ut over 3 måneder, kan byggherren velge heller å betale for de faktiske dokumenterte kostnader som følge av stansen.

Byggherren kan også, før oppstart på byggeplass, velge å betale vederlagsjustering for rigg og drift for fristforlengelse etter punkt 37.1.3, basert på faktisk dokumenterte kostnader.

Dette tilleggsvederlaget utgjør et endelig oppgjør, og det er ikke grunnlag for ytterligere kompensasjon for konsekvenser av koronapandemien, med unntak av det som følger av punktet nedenfor om smittevernkostnader.

### **37.1.5 Smittevernkostnader**

Entreprenøren kan kreve dekket sine direkte kostnader knyttet til nødvendige smitteverntiltak dersom det, etter tilbudsfristen og på grunn av koronapandemien, vedtas endringer i smittevernlovgivningen med tilhørende forskrifter, eller fattes enkeltvedtak om smitteverntiltak som nødvendiggjør endringer i arbeidet eller dets utførelse, og som derved påvirker entreprenørens kostnader.

\*\*\*

### **Vedlegg:**

Blankett 1A - NS 8405 Sikkerhetsstillelse  
Blankett 1B - NS 8405 Sikkerhetsstillelse  
Blankett 2 - NS 8405 Forsikringsattest tingsforsikring  
Blankett 3 - NS 8405 Forsikringsattest ansvarsforsikring  
Blankett 4 - NS 8405 Bankgaranti for kontraktsforskudd  
Blankett 5 – NS 8405 Fullmakt

**Blankett 1A - NS 8405 Sikkerhetsstillelse****GARANTIERKLÆRING**

Garanti nr. ....

Garantisten .....

organisasjonsnr. ....

stiller seg herved  
overfor byggherren Statsbygg  
Postadresse: Postboks 232 Sentrum, 0103 Oslo  
Kontoradresse: Biskop Gunnerus' gate 6  
Organisasjonsnr. 971 278 374

som selvskyldnerkausjonist for de kontraktsforpliktelser

entreprenøren .....

organisasjonsnr. ....

har i henhold til  
kontrakt av .....

som gjelder      prosjektnr.....      bygg.....  
                                 kontraktnr.....      navn.....

Garantien gjelder for entreprenørens kontraktsforpliktelser, herunder morarenter og inndrivelsesomkostninger, ved mislighold i utførelsestiden og reklamasjonstiden. Garantien i utførelsestiden gjelder også entreprenørens ansvar for forsinket fullføring.

Garantien begrenses til

kr ....., som utgjør 10 % av kontraktssummen, jf. NS 8405 pkt 2.8, for forhold som påberopes overfor entreprenøren senest ved overtakelsen av kontraktarbeidet.

Garantien reduseres deretter til

kr ....., som utgjør 3 % av kontraktssummen for forhold som påberopes overfor entreprenøren i de tre første årene av reklamasjonstiden, jf. NS 8405 pkt 36.7.

Garantien i utførelsestiden og i reklamasjonstiden kan samlet ikke gjøres gjeldende for mer enn 10 % av kontraktssummen. I reklamasjonstiden kan garantien samlet ikke gjøres gjeldende for mer enn 3 % av kontraktssummen.

Garantien gjelder i tre år fra overtakelse og under en hver omstendighet inntil krav som byggherren har mot entreprenøren, og som er fremsatt mot ham innen tre år fra overtakelse, er oppfylt. For det tilfelle at det har funnet sted delovertakelser, regnes de tre årene fra siste overtakelsesforretning.

Garantisten skal alltid varsles dersom kontrakten mellom byggherren og entreprenøren heves.

I henhold til denne garanti er byggherren ikke forpliktet til, ved avdragsutbetalinger til entreprenøren/leverandøren, å holde tilbake noen del av utført arbeids/leveranses verdi. Byggherren har således adgang til å honorere avdragsfakturaene fullt ut.

Garantistens ansvar er ikke begrenset på annen måte enn det som følger av bestemmelsene her.

En eventuell transport fra Statsbygg til ny garantikreditor vil bli skriftlig notifisert til Garantisten senest samtidig med transporten.

\*\*\*

Garantisten aksepterer norsk rett og verneting i Norge (Oslo tingrett eller annet verneting som entreprenøren må akseptere) for eventuell tvist som involverer garantisten og relaterer seg til aktuell kontrakt.

..... den ...../.....20.....

.....  
Bankens navn/stempel

.....  
Underskrift

**Blankett 1B - NS 8405 Sikkerhetsstillelse****GARANTIERKLÆRING**

Garanti nr. ....

Garantisten .....

organisasjonsnr. ....

stiller seg herved  
overfor byggherren Statsbygg  
Postadresse: Postboks 232 Sentrum, 0103 Oslo  
Kontoradresse: Biskop Gunnerus' gate 6  
Organisasjonsnr. 971 278 374

som selvskyldnerkausjonist for de kontraktsforpliktelser

entreprenøren .....

organisasjonsnr. ....

har i henhold til  
kontrakt av .....

som gjelder      prosjektnr.....      bygg.....

kontraktnr.....      navn.....

Garantien gjelder for entreprenørens kontraktsforpliktelser, herunder morarenter og inndrivelsesomkostninger, ved mislighold i reklamasjonstiden.

Garantien begrenses til

kr ....., som utgjør 3 % av kontraktssummen, jf. NS 8405 pkt 2.8, for forhold som påberopes overfor entreprenøren i de tre første årene av reklamasjonstiden, jf. NS 8405 pkt 36.7.

Garantien i reklamasjonstiden kan samlet ikke gjøres gjeldende for mer enn 3 % av kontraktssummen.

Garantien gjelder i tre år fra overtakelse og under en hver omstendighet inntil krav som byggherren har mot entreprenøren, og som er fremsatt mot ham innen tre år fra overtakelse, er oppfylt. For det tilfelle at det har funnet sted delovertakelser, regnes de tre årene fra siste overtakelsesforretning.

Garantisten skal alltid varsles dersom kontrakten mellom byggherren og entreprenøren heves.

I henhold til denne garanti er byggherren ikke forpliktet til, ved avdragsutbetalinger til entreprenøren/leverandøren, å holde tilbake noen del av utført arbeids/leveranses verdi. Byggherren har således adgang til å honorere avdragsfakturaene fullt ut.

Garantistens ansvar er ikke begrenset på annen måte enn det som følger av bestemmelsene her.

En eventuell transport fra Statsbygg til ny garantikreditor vil bli skriftlig notifisert til Garantisten senest samtidig med transporten.

\*\*\*

Garantisten aksepterer norsk rett og vernetting i Norge (Oslo tingrett eller annet vernetting som entreprenøren må akseptere) for eventuell tvist som involverer garantisten og relaterer seg til aktuell kontrakt.

..... den ...../.....20.....

.....  
Bankens navn/stempel

.....  
Underskrift

**Blankett 2 - NS 8405 Forsikringsattest tingsforsikring****FORSIKRINGSATTEST****Tingsforsikring i overensstemmelse med NS 8405 pkt 10.1**

Undertegnede forsikringsselskap bekrefter herved at tingsskadeforsikring er tegnet i overensstemmelse med NS 8405 pkt 10.1 og med nedenfor angitte polisenummer, forsikringssted, forsikringssum, forsikringstid og forsikringsvilkår.

Forsikringsselskapet kan i forsikringstiden bli fri sitt ansvar etter denne forsikringsattest

1. ved å varsle STATSBYGG minimum 30 dager før opphør av forsikringsdekningen dersom den sies opp eller av annen grunn faller bort, eller
2. ved at STATSBYGG mottar en tilsvarende og tilfredsstillende forsikringsattest som den foreliggende fra det forsikringsselskap som overtar forsikringsdekningen.

\*\*\*

**Forsikringstaker:**

(Entreprenør)

Navn:.....

Adresse:.....

Organisasjonsnr: .....

**Medforsikret:** STATSBYGG**Forsikringsbevis nr:** .....**Forsikringssted:** .....**Prosjektnummer og navn:** .....**Byggets adresse:** .....**Forsikringssum:** .....

*Forsikringen er dekket på 1. risikovilkår. Forsikringsgiver påtar seg ikke risikoen for at forsikringssummen er dekkende.*

**Forsikringstid:**☐

Alternativ 1:

Forsikringen er en prosjektforsikring som gjelder inntil alle arbeider vedrørende hele bygget, anlegget og/eller prosjektet er overtatt av byggherren.

☐

Alternativ 2:

Forsikringen tegnes for ett år av gangen, fra dato ..... til dato....., og må fornyes. Dersom forsikringsselskapet ikke varsler Statsbygg om manglende fornyelse, jf pkt 1 ovenfor i innledningen til denne attest, blir forsikringsselskapet ansvarlig overfor Statsbygg som om forsikringen hadde vært en prosjektforsikring, gjeldende

inntil alle arbeider vedrørende hele bygget, anlegget og/eller prosjektet er overtatt av byggherren.

**Forsikringen omfatter:** Det som til enhver tid er utført av kontraktsarbeidet.  
Materialer byggherren har betalt forskudd for.  
Materialer byggherren har overgitt i entreprenørens besittelse.

**Forsikringens dekningsfelt:**

Forsikringen er dekket etter følgende vilkår .....  
(f.eks. Forsikringsselskap NN's Prosjektforsikringsvilkår av 2021).

Overfor STATSBYGG som medforsikret vil ikke unntak fra forsikringsdekning eller begrensninger i dekningsomfanget bli gjort gjeldende, med mindre unntakene og begrensningene fremgår av forsikringsvilkårene og må anses vanlig for den type arbeid entreprenøren eller hans kontraktsmedhjelpere skal utføre, jf NS 8405 pkt 10.1.

\*\*\*

Forsikringsselskapet aksepterer norsk rett og verneting i Norge (Oslo tingrett eller annet verneting som entreprenøren må akseptere) for eventuell tvist som involverer forsikringsselskapet og relaterer seg til aktuell kontrakt.

.....  
Sted/dato

.....  
Forsikringsselskap

.....  
Underskrift

**Blankett 3 - NS 8405 Forsikringsattest ansvarsforsikring****FORSIKRINGSATTEST**  
**Ansvarsforsikring i overensstemmelse med NS 8405 pkt 10.2**

Undertegnede forsikringsselskap bekrefter herved at ansvarsforsikring er tegnet i overensstemmelse med NS 8405 pkt 10.2 og de nedenfor angitte krav.

Forsikringsselskapet kan i forsikringstiden bli fri sitt ansvar etter denne forsikringsattest

1. ved å varsle STATSBYGG minimum 30 dager før opphør av forsikringsdekningen dersom den sies opp eller av annen grunn faller bort, eller
2. ved at STATSBYGG mottar en tilsvarende og tilfredsstillende forsikringsattest som den foreliggende fra det forsikringsselskap som overtar forsikringsdekningen.

\*\*\*

**Forsikringstaker**

Forsikringsselskapet bekrefter at .....(entreprenøren)

organisasjonsnr: .....har tegnet ansvarsforsikring.

Forsikringspolise nr. ....

**Forsikringssum**

Forsikringssummen utgjør minst 150 G per skadetilfelle.

**Forsikringstid**

Forsikringsselskapet er innforstått med at entreprenøren er forpliktet til å ha en forsikring som gjelder inntil alt kontraktarbeid, herunder reklamasjonsarbeid, er utført. Aktuell forsikring som er tegnet i forsikringsselskapet, tegnes og er tegnet for ett år av gangen, fra dato ..... til dato.....og må fornyes. Dersom forsikringsselskapet ikke varsler Statsbygg om manglende fornyelse, jf pkt 1 ovenfor i innledningen til denne attest, blir forsikringsselskapet ansvarlig overfor Statsbygg som om forsikringen hadde vært gjeldende inntil alt kontraktarbeid, herunder reklamasjonsarbeid er utført.

**Forsikringens omfang**

Det er inngått kontrakt mellom Statsbygg og entreprenøren om bygging/ombygging/påbygging

av.....

Prosjekt nr: .....

Adresse: .....

Forsikringen dekker erstatningsansvar for skade som entreprenøren og dennes underentreprenører kan påføre byggherrens eller tredjemanns person og ting i forbindelse med utførelsen av kontraktarbeidet.

**Forbehold**

Forsikringsselskapet bekrefter herved at forsikringsavtalen ikke inneholder bestemmelser som:

- reduserer byggherrens rett til å kreve forsikringsoppgjør direkte fra selskapet, eller
- kan redusere byggherrens krav på grunn av sikredes forhold **etter** at forsikringstilfellet er inntrådt, eller
- reduserer skadelidtes rettigheter overfor forsikringsselskapet i forhold til det som følger av forsikringsavtalelovens deklarasjoniske bestemmelser.

\*\*\*

Forsikringsselskapet aksepterer norsk rett og verneing i Norge (Oslo tingrett eller annet verneing som entreprenøren må akseptere) for eventuell tvist som involverer forsikringsselskapet og relaterer seg til aktuell kontrakt.

.....  
Sted/dato.....  
Forsikringsselskap.....  
Underskrift

**Blankett 4 - NS 8405 Bankgaranti for kontraktsforskudd****BANKGARANTI FOR KONTRAKTSFORSKUDD**

Garanti nr.....

Ifølge ordre og for regning av

.....

som entreprenør/leverandør organisasjonsnr: ..... stiller vi oss som  
selvskyldnerkausionist like overfor Statsbygg som byggherre, i anledning av at det på kontrakt av

...../..... 20 ..... mellom forannevnte

som gjelder                      prosjektnr.....                      bygg.....

kontraktnr.....                      navn.....

ytes et forskudd på kontraktsvederlaget med

NOK .....ink. mva

.....

Beløpet i bokstaver

Garantien gjelder for entreprenørens plikt til tilbakebetaling av forskuddet, herunder morarenter og  
inndrivelsesomkostninger ved mislighold relatert til den aktuelle tilbakebetaling.

Garantien gjelder inntil forskuddet er avregnet i tråd med avtalen mellom Statsbygg og  
entreprenøren.

Garantisten aksepterer norsk rett og vernetting i Norge (Oslo tingrett eller annet vernetting som  
entreprenøren må akseptere) for eventuell tvist som involverer garantisten og relaterer seg til  
aktuell kontrakt.

\*\*\*

..... den ...../.....20 .....

.....

Underskrift